

FABRYKA KORUND

W FOTOGRAFII
WŁODZIMIERZA FELICHA

KOŁO 2026

FABRYKA KORUND

W FOTOGRAFII
WŁODZIMIERZA FELICHA

KOŁO 2026

Fabryka KORUND w fotografii Włodzimierza Felicha
Koło 2026

Komitet redakcyjny:
Robert Andre, Dariusz Felich, Adam Wilk, Krzysztof Witkowski

Wydawca:

Gmina Miejska Koło
62-600 Koło
ul. Stary Rynek 1
www.kolo.pl

Znajdź nas na:

Skład i druk:
Presilo Studio s.c.
www.presilo.pl

Zdjęcia wykorzystane w albumie pochodzą z prywatnych zbiorów Pana Dariusza Felicha,
syna śp. Włodzimierza Felicha.

ISBN 978-83-979830-2-1

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
Od redakcji	6
Zarys dziejów Fabryki Materiałów i Wyrobów Ściernych KORUND	7
Przygotowanie terenu pod budowę (1962)	9
I ETAP - Budowa Wydziału Węglika Krzemu (1964-1967)	15
II ETAP - Budowa Wydziału Elektrokorundu (1968-1972)	43
III ETAP - Budowa Wydziału Tarcz Ściernych (1975-1977)	59
Uroczystości i odznaczenia	83
Pracownicy, załoga	101
Pochody i uroczystości 1-majowe	149
Wypoczynek i rekreacja	167
Hotel i bloki pracownicze	187
Delegacje i wizyty państwowe	193
Widoki Fabryki	201
Włodzimierz Felich - nota biograficzna	207

WSTĘP

Dbłość o nasze dziedzictwo to obowiązek i zobowiązanie wobec teraźniejszych i przyszłych pokoleń. Dziedzictwo materialne i niematerialne kształtuje tożsamość miejsca, wspólnoty i Ojczyzny.

Dziedzictwo, zarówno dawne, jak i późniejsze, stanowi jedność myśli i uczuć wobec naszej Małej Ojczyzny.

Utrwalanie naszej historii w każdej postaci jest cenne i wartościowe. Pozwala ze współczesnej perspektywy spojrzeć na to, jak to kiedyś było, jak funkcjonowało i jakie miało znaczenie dla lokalnej społeczności.

Niewątpliwym jest pozytywny wpływ działającej w Kole Fabryki Materiałów i WYROBÓW ŚCIERNYCH KORUND. Nie do przecenienia jest jej rola w rozwoju miasta, widoczna zresztą do dzisiaj.

Życząc Państwu przyjemniej lektury, składamy podziękowania Autorom albumu za trud jego przygotowania.

Koło, wrzesień 2026 r.

Przewodniczący
Rady Miejskiej Koła

/-/ Mariusz Hanefeld

Zastępca Burmistrza
Miasta Koła

/-/ Monika Ciesielska

Burmistrz
Miasta Koła

/-/ Krzysztof Witkowski

OD REDAKCJI

Któż w Koło nie był w jakiś sposób związany z Fabryką KORUND? – czy to będąc jej pracownikiem, czy miejscem pracy rodziców, dziadków, znajomych...

Osobiste wspomnienia i kontakty zacierają się z biegiem czasu w naszej pamięci, pozostają tylko fotografie z tamtych lat. A te właśnie, będące autorstwa Włodzimierza Felicha, który od początku powstania dokumentował życie Fabryki, jej rozwój, pracę ludzi, uroczystości i wypoczynek, udostępnione przez syna - Dariusza Felicha, prezentujemy w tym albumie.

Znaczna część fotografii nie została opisana przez autora, dlatego nie była możliwa szczegółowa identyfikacja dat i nazwisk osób. Chcąc więc uniknąć pomyłek, nie odnotowywaliśmy tych informacji w opisach zdjęć, dokonując jedynie chronologiczno-problemowego przedstawienia poszczególnych etapów powstawania KORUNDU.

Wielu mieszkańców Koła i okolic odnajdzie siebie lub znajomych na tych zdjęciach, co z pewnością będzie dla nich historyczną i sentymentalną pamiątką, tym bardziej, że takie obiekty, jak Wydziały Węglika Krzemu i Elektrokorundu, zostały zburzone w latach 2000-2002.

Zapraszamy Państwa do zapoznania się z tym bardzo ciekawym okresem w życiu i rozwoju naszego miasta Koła.

Koło, wrzesień 2026 r.

Robert Andre /-/

Dariusz Felich /-/

Adam Wilk /-/

Krzysztof Witkowski /-/

ZARYS DZIEJÓW FABRYKI MATERIAŁÓW I WYROBÓW ŚCIERNYCH KORUND

Pomysł powstania Fabryki zrodził się już w 1957 r. w Kole podczas narady partyjno-służbowej z udziałem Ministra Spraw Zagranicznych Adama Rapackiego, w konsekwencji czego Ministerstwo Przemysłu zleciło znalezienie odpowiedniej lokalizacji dla tej inwestycji. O wyborze Kola jako siedziby przedsiębiorstwa zdecydowało m.in. dogodne położenie komunikacyjne oraz stosunkowo bliska obecność okręgu energetycznego w Koninie. Projekt inwestycji przygotowywało Przedsiębiorstwo Projektowe „Prozamet”, Oddział w Warszawie.

Jednym z pierwszych aktów prawnych w sprawie budowy Fabryki była uchwała Nr 172/61 Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 5 maja 1961 r. Zarządzeniem nr 237 Ministra Przemysłu Ciężkiego z dnia 24 listopada 1961 r. powołano przedsiębiorstwo pod nazwą „Fabryka Materiałów i Wrobów Ściernych w Budowie” z siedzibą w Kole (w budynku dawnego RDT), które rozpoczęło działalność 1 stycznia 1962 r.

Z początkami Fabryki nierozzerwalnie łączy się postać jej pierwszego dyrektora, Zdzisława Owczarka. Urodził się 14 sierpnia 1928 r. w Końskich (obecne województwo świętokrzyskie). W 1956 r. zdobył tytuł inżyniera metalurga. W 1961 r. przeprowadził się do Koła, gdzie uruchamiał poszczególne etapy inwestycji. Pełnił swoją funkcję do 1975 r. oraz ponownie w latach 1980-1982. Zmarł w dniu 3 grudnia 2007 r. w wieku 78 lat.

Na zdjęciach odnajdziemy również Floriana Olejniczka, wówczas zastępcę dyrektora, a później wieloletniego radnego miasta Koła i zastępcę burmistrza w kadencji 1998-2002.

Pierwszy etap budowy zrealizowano w latach 1964-1967. Wybudowano wtedy drogi i bocznice kolejowe, doprowadzono również prąd i wodę. Wzniesiono wówczas Wydział Regeneracji, Wydział Mechaniczny, Wydział Energetyczny, Laboratorium Centralne, hotel zakładowy, budynek administracyjny, stołówkę oraz cztery bloki mieszkalne. Najważniejszym momentem pierwszego etapu budowy było oddanie w 1967 r. Wydziału Węgla Krzemu, który rozpoczął produkcję ziarna ściernego z węgla krzemu.

W drugim etapie, w latach 1968-1972, wybudowano Wydział Elektrokorundu, który w 1972 r. rozpoczął produkcję ziarna ściernego z elektrokorundu. W tym czasie Fabryka zatrudniała już 900 osób.

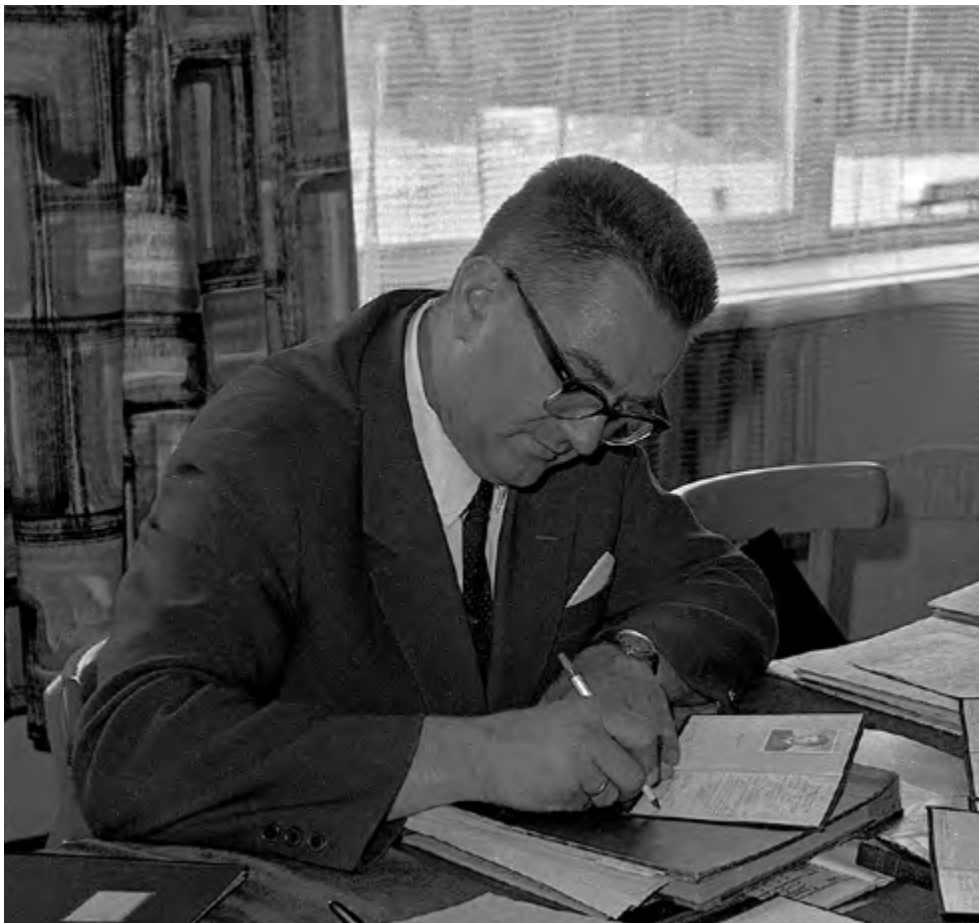
W ostatnim etapie budowy zwrócono uwagę na konieczność uzyskania narzędzi o wysokim standardzie światowym. Kupiono licencję od amerykańskiej firmy NORTON i w pierwszych dniach 1975 r. przystąpiono do budowy Wydziału Tarcz Ściernych. Hale fabryczne postawiła w 1976 r. szwedzka firma BPA. W grudniu 1977 r. ruszyła produkcja.

W 1978 r. kolski KORUND zatrudniał 2000 osób. Fabryka była ogromnym czynnikiem miastotwórczym. Pomogła w powstaniu Domu Kultury, oczyszczalni ścieków, żłobka, przedszkola, ulic, oświetlenia, a w szczególności dzięki niej powstało wiele bloków mieszkalnych istniejących do dzisiaj. Ponadto własnością Fabryki był Ośrodek Wypoczynkowy w Mąkolnie (dzisiaj zupełnie zrujnowany), gdzie pracownicy i ich rodziny spędzali wakacje. Sam z rozrzewnieniem wspominam wakacje nad jeziorem lub wyjazdy na basen do Konina słynnym autobusem „Ogórkem”...

To ogromna pozytywna rola tej Fabryki. Dzięki niej Koło – miasto wcześniej słabo uprzemysłowione - stało się wyraźnym i znaczącym punktem na gospodarczej mapie Polski.

W 1999 r. KORUND przejęła firma Saint-Gobain.

Dr Krzysztof Witkowski

Zdzisław Owczarek. Pierwszy dyrektor Fabryki KORUND.

**PRZYGOTOWANIE
TERENU
POD BUDOWĘ
(1962)**

Teren pod przyszły zakład, ulica Toruńska w Kole.

Pierwsza inspekcja terenu.

Prace przy odwiercie studni.

**I ETAP
BUDOWA WYDZIAŁU
WĘGLIKA KRZEMU
(1964-1967)**

Prace przy fundamentach pod pierwsze budynki zakładu.

Baraki pracownicze.

Bocznicą kolejową na terenie zakładu.

Brama główna.

Wizytacje zakładu w czasie budowy.

Budowa konstrukcji hal.

Hala Wydziału Remontowego (mechanicznego).

Hala Wydziału Remontowego.

Budynek administracji w budowie.

Biurowiec i stołówka zakładowa.

Ośrodek Badawczo Rozwojowy (OBR).

*Pierwszy dyrektor Fabryki Zdzisław Owczarek
wizytuje teren pod budowę Wydziału Węglika Krzemu.*

Uroczysty toast z okazji rozpoczęcia budowy Wydziału Węglika Krzemu.

Niwelacja terenu i budowa hali Wydziału Węglika Krzemu.

Budynki i hale.

Piec Achesona przed...

...i po wypale.

*Uroczystość otwarcia Wydziału Węglika Krzemu
przez wicepremiera Franciszka Waniotkę
z udziałem mieszkańców Koła.*

Panorama Fabryki KORUND - 1967 r.

**II ETAP
BUDOWA WYDZIAŁU
ELEKTROKORUNDU
(1968-1972)**

*Prace budowlane
na terenie
powstającego
Wydziału
Elektrokorundu.*

*Dostawa surowców.
Cysterny z boksytom/tlenkiem glinu.*

*Powstające hale i infrastruktura
Wydziału Elektrokorundu.*

Załoga helikoptera instalującego głowicę filtra.

Instalacja głowicy filtru na silosie tlenku glinu.

Magazyn wyrobów gotowych (ziarna ściernego elektrokorundu).

Konstrukcja hali.

Zakładowa bocznic kolejowa.

Fragment hali piecowni.

Silosy do magazynowania surowców (boksytu i tlenku glinu).

Hala rozsiewu elektrokorundu.

Ładowanie klinkieru.

Piec łukowy Higginsa.

Dyrektor Owczarek prezentuje proces technologiczny podczas otwarcia Wydziału Elektrokorundu.

Dyrekcja i załoga podczas uruchamiania pieca Higginsa.

Odznaczanie zasłużonych pracowników podczas uroczystości otwarcia wydziału.

Dyrektor Owczarek przy kruszarce klinkieru.

Odznaczanie...

Zaproszeni goście...

....i mieszkańcy miasta na uroczystym otwarciu Wydziału Elektrokorundu.

**III ETAP
BUDOWA WYDZIAŁU
TARCZ ŚCIERNYCH
(1975-1977)**

Rozpoczęcie budowy i niwelacja terenu pod wydziel P-4.

Budowa hali wydziału tarcz ściernych P-4.

Budynek Wydziału Tarcz Ściernych P-4.

Hale produkcyjne.

Uroczyste otwarcie wydziału P-4 przy udziale sekretarza KC PZPR Stefana Olszowskiego - 22.07.1977 r.

Nagrodzeni i odznaczeni pracownicy.

Przedstawiciele firmy NORTON.

Widok hali P-4.

Wizyta wicepremiera Mieczysława Jagielskiego.

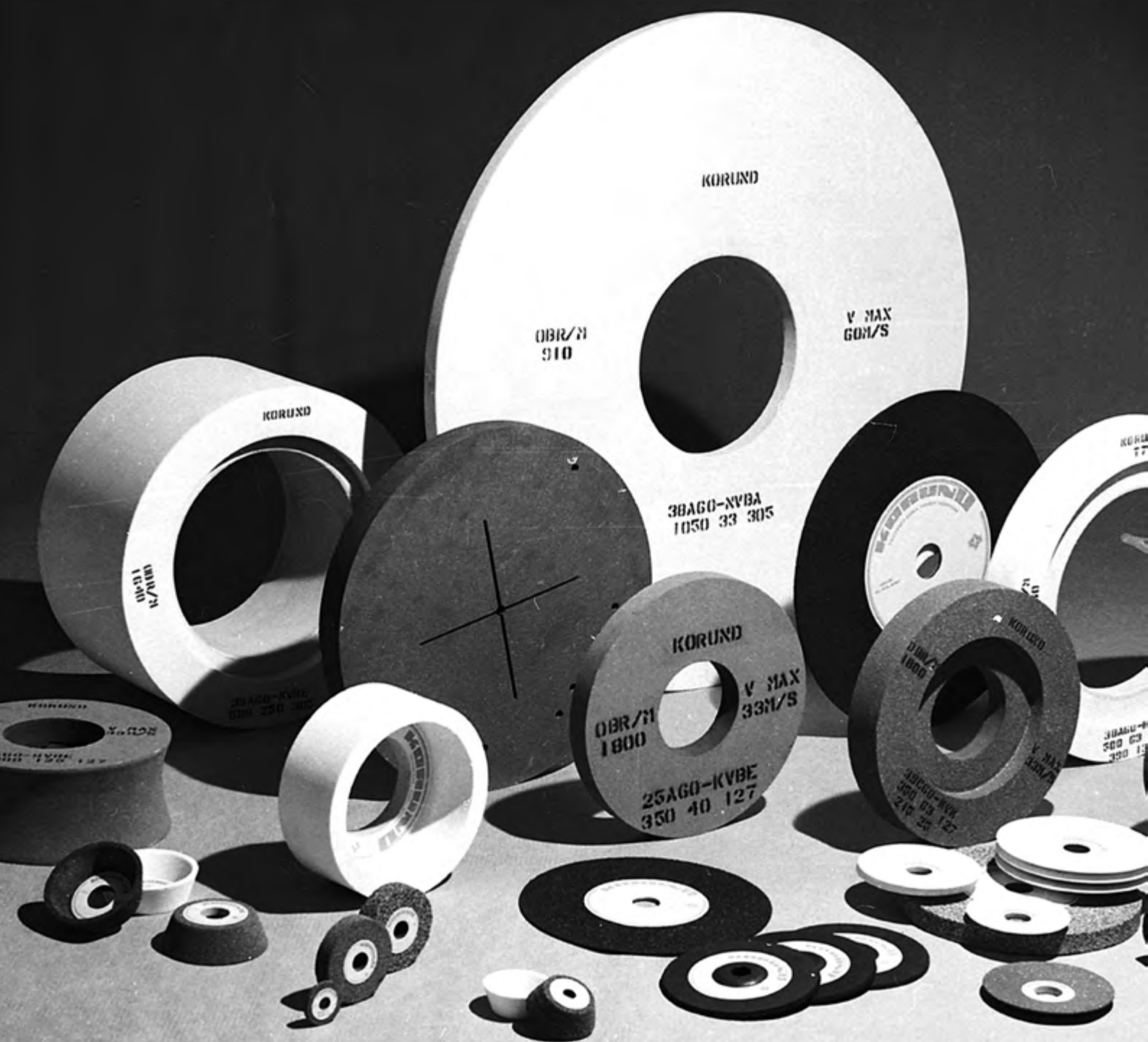
Wejście główne do budynku Wydziału P4.

Ekspozycja wyrobów w Domu Kultury w Kole.

**UROCZYSTOŚCI
I ODZNACZENIA**

Zakładowy Dzień Kobiet 1967 r.

Uroczyste zebranie załogi, lata 70-te.

Odznaczanie pracowników przez dyrektora Józefa Kincl.

Nagrody wręcza pracownikom dyrektor Florian Olejniczak.

Pożegnanie członków hufca pracy.

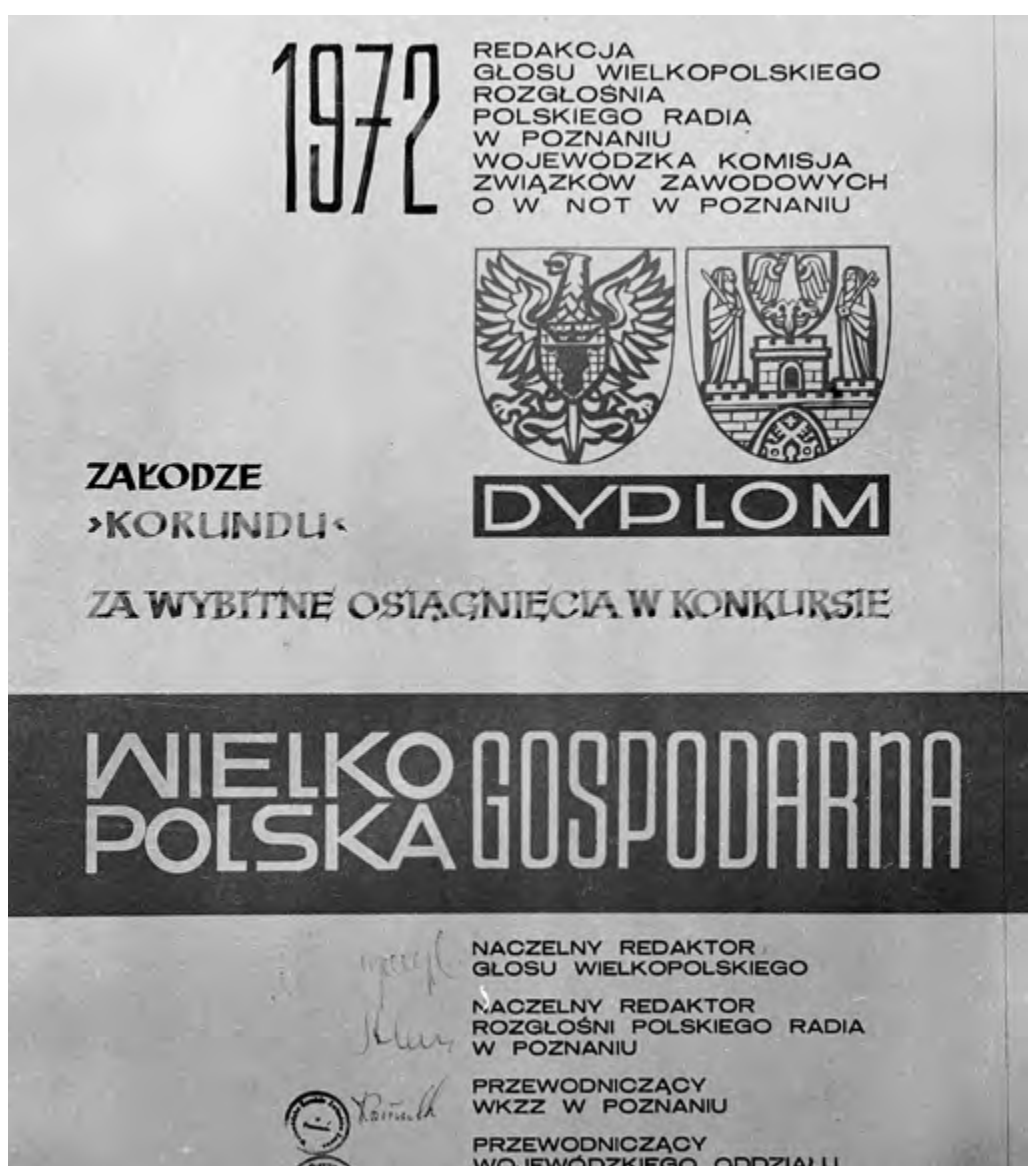
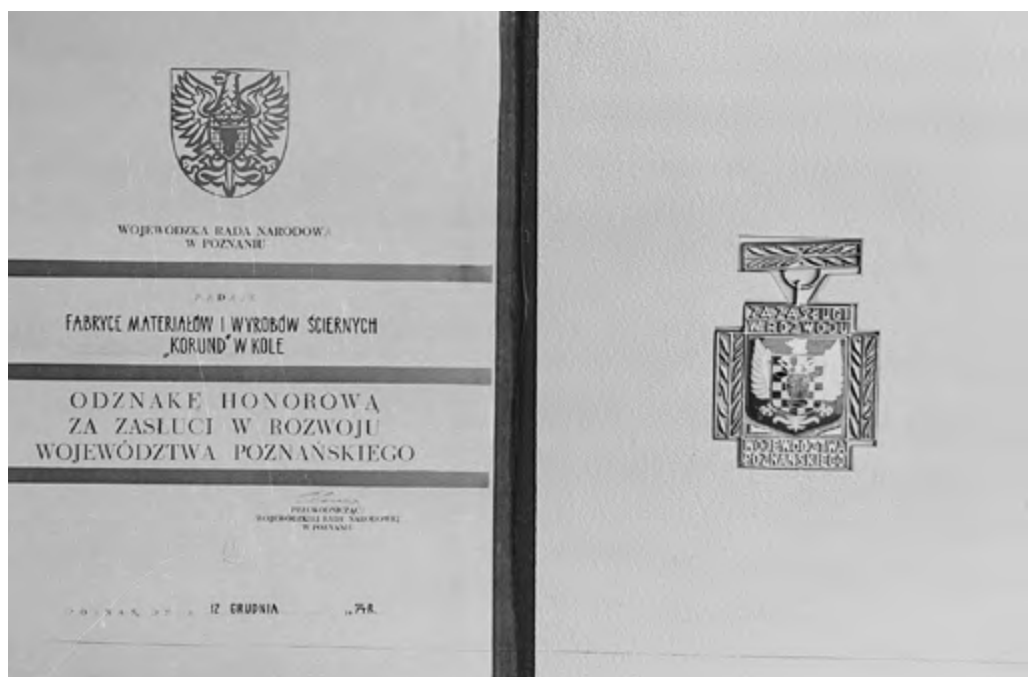

*Uroczystość odznaczenia pracowników przez dyrektora Mrocza
w sali widowiskowej Domu Kultury.*

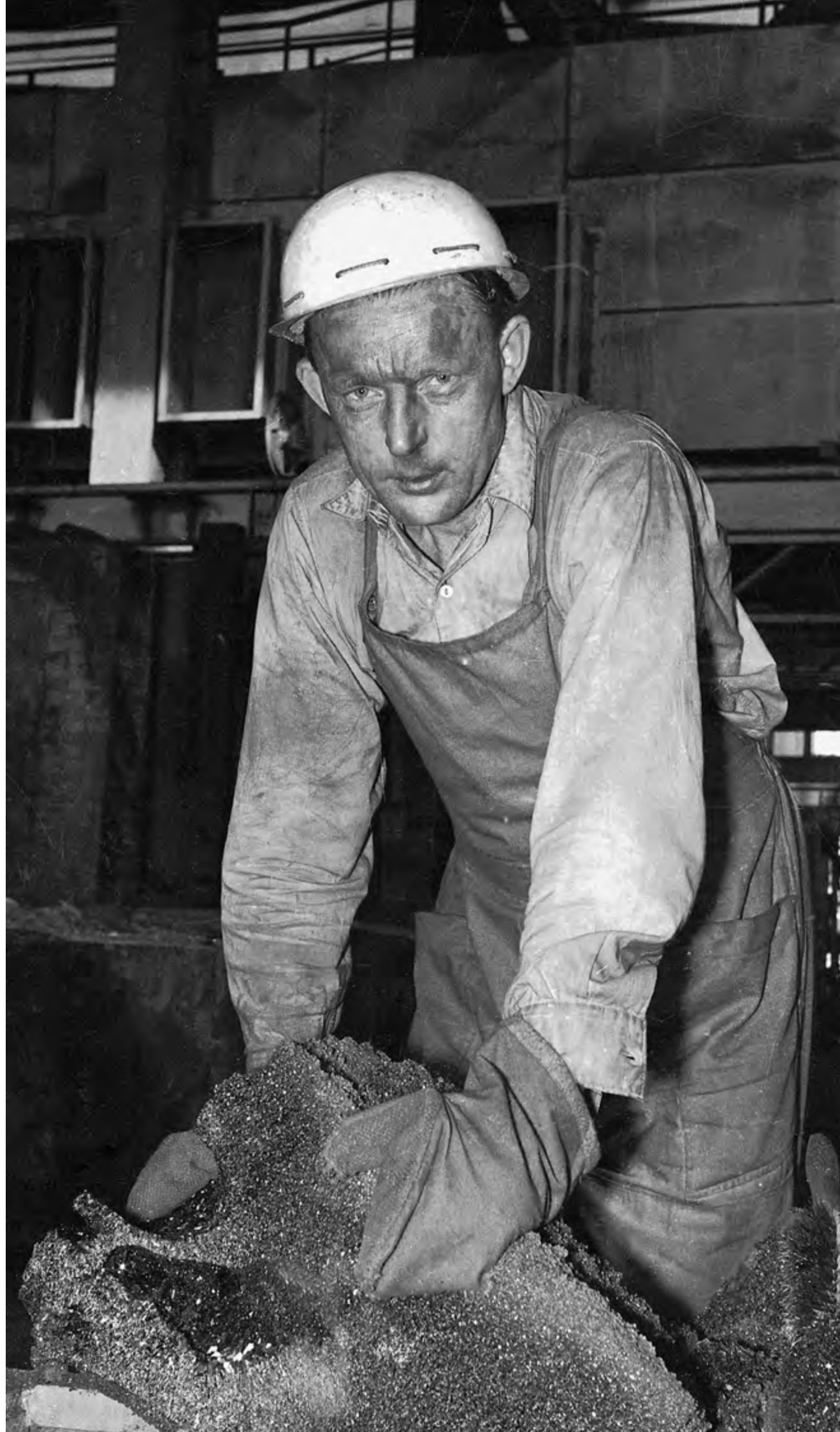

**PRACOWNICY,
ZAŁOGA**

Wydział Narzędziowni T-5.

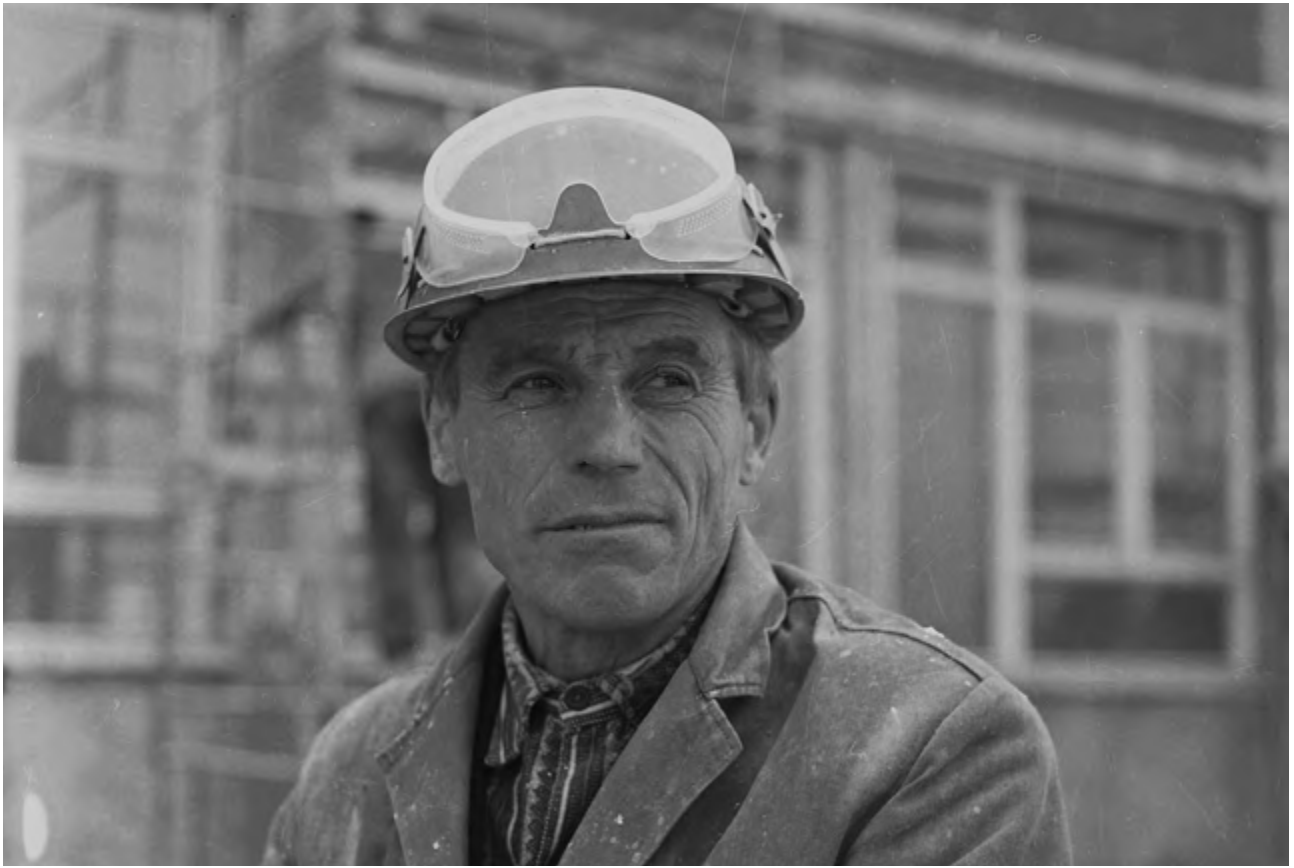

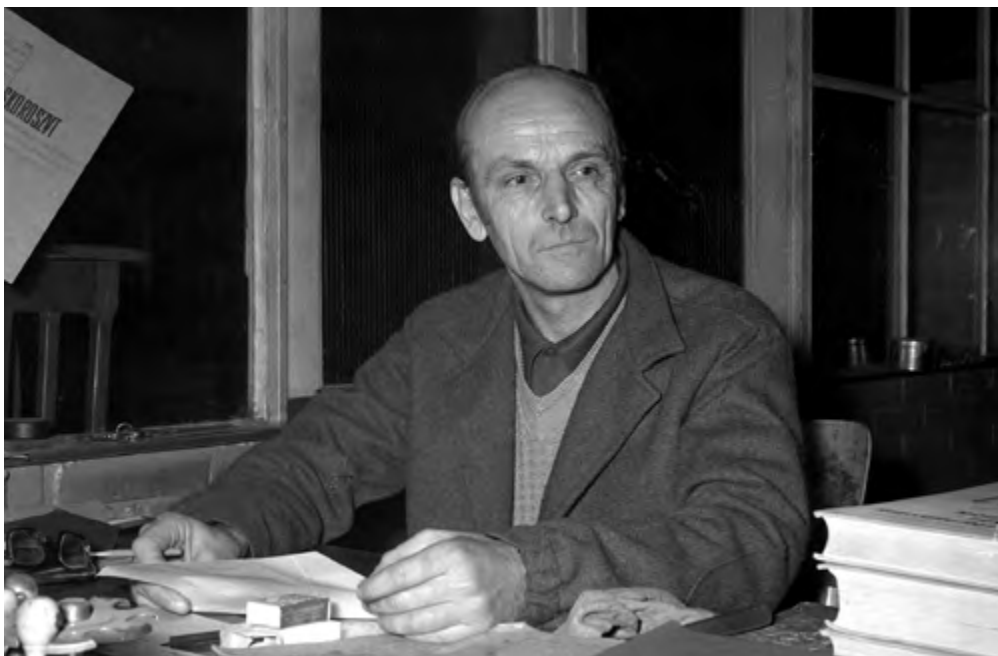

Egzaminy w zakładowej Pomaturalnej Szkole Technicznej.

Grupowe zdjęcie absolwentów Pomaturalnej Szkoły Technicznej.

*Członkowie Stowarzyszenia Inżynierów i Mechaników Polskich
na uroczystym spotkaniu w kawiarni Domu Kultury.*

Stołówka zakładowa.

Tuczarnia zakładowa.

KORUN

ZAKAZ
FOTOGRAFOWANIA

WSTĘP
NA TEREN ZAKŁADU
BEZ OKAZANIA
PRZEPUSTKI
WZBRONIONY

**POCHODY
I UROCZYSTOŚCI
1-MAJOWE**

1-Majowy wiec załogi na Wydziale Remontowym, 1968 r.

1 maja 1966 r.

Pochód 1-Majowy 1969 r.

Pochody 1-Majowe, lata 70.

Harcerze IV szczepu Korund.

Pochody 1-Majowe, lata 80.

Pamiętny 1-Maja w zimowej scenerii.

**WYPOCZYNEK
I REKREACJA**

*Ośrodek wypoczynkowy w Mąkolnie.
Rozpoczęcie budowy.*

Pierwszy koncert.

Kąpielisko w Mąkolnie.

Członkowie zakładowego klubu żeglarskiego „Szkwał”.

*Zdjęcie uczestników obozu harcerskiego
szczepu Korund w Szczawie.*

Wycieczka zakładowa - Pieniny.

HOTEL I BLOKI PRACOWNICZE

Budowa hotelu zakładowego.

Widok budowy bloku zakładowego przy ulicy Toruńskiej.

Uczestnicy czynu społecznego przy budowie hotelu.

*Pierwszy z bloków zakładowych
przy ulicy Broniewskiego.*

**DELEGACJE
I WIZYTY
PAŃSTWOWE**

Przyjazd delegacji specjalistów radzieckich (przed obecnym Wydziałem Komunikacji).

Dary delegacji norweskiej w stanie wojennym.

**WIDOKI
FABRYKI**

WŁODZIMIERZ FELICH - - NOTA BIOGRAFICZNA

(ur. 05.01.1934 r. w Grabowie nad Prosną
zm. 27.04.1998 r. w Kole).

Fotografią interesował się już od młodych lat. Natomiast z profesjonalną fotografią reportażową spotkał się podczas obowiązkowej służby wojskowej. Pracował wtedy dla gazet i wydawnictw. Po powrocie do Koła pracował w kinie „Młoda Gwardia”, gdzie założył pracownię fotograficzną. Dokumentował również wydarzenia, jakie wówczas miały tam miejsce.

Mistrz z kamerą w ręku.

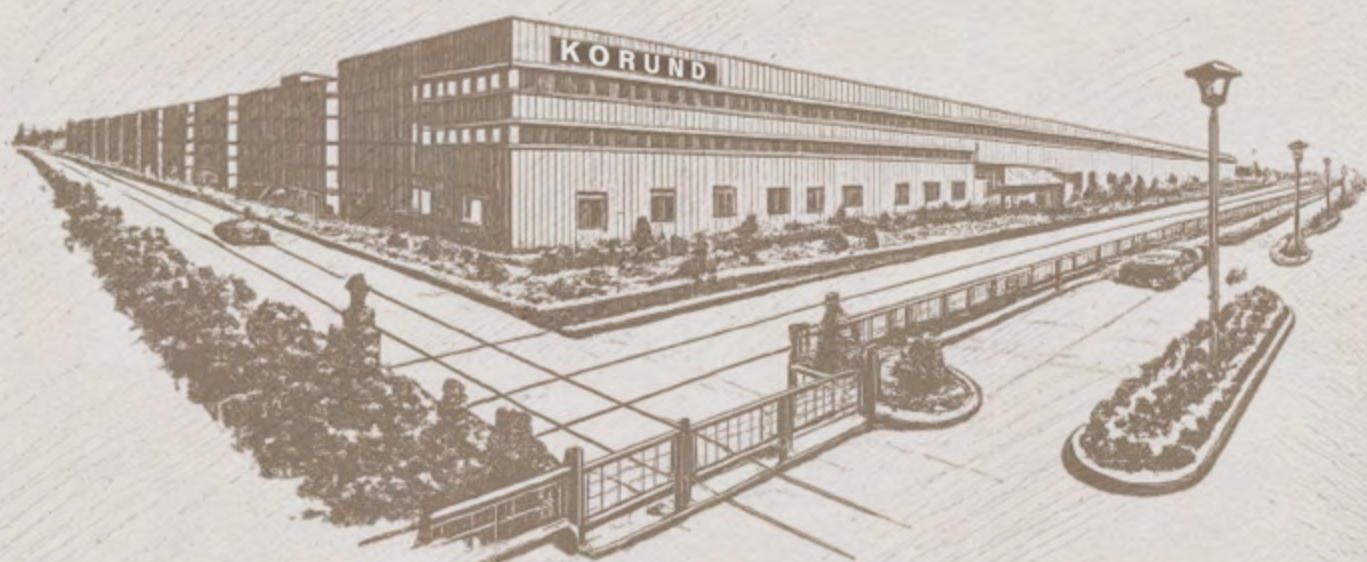
Kolejnym etapem w jego życiu zawodowym było rozpoczęcie pracy w KORUNDZIE na etacie zakładowego plastyka. Wówczas dokumentacja fotograficzna stała się jego chlebem powszednim. Właśnie to bogate doświadczenie i niepodważalna wiedza fachowa sprawiły, że Pan Włodzimierz był niekwestionowanym autorytetem w dziedzinie fototechniki i fotografii w ogóle.

Gdy w Polsce zaczął się upowszechniać film amatorski, to właśnie Pan Włodzimierz Felich stał się jego gorącym propagatorem w naszym mieście. Aktywnością swą zaraził kilkunastu kolegów i tak w 1965 r. powstała w Kole najpierw sekcja filmowa w Klubie Kultury „Przystań”, a później Amatorski Klub Filmowy. Wspólnie z kolegami: Piotrem Skawińskim, Jerzym Kubiakiem, Adamem Wilkiem, Januszem Olbrotom i Zbigniewem Olszewskim udało się nawet nakręcić kilka odcinków Kolskiej Kroniki Filmowej. Z wielką pasją organizował w Kole Przegląd Filmów Amatorskich „KORUND-70”. W listopadzie 1972 r. wziął udział w Festiwalu Filmów Amatorskich w Benátkach w byłej Czechosłowacji, gdzie zaprezentował film o współpracy zakładów produkujących materiały ściernie w Polsce i w Czechosłowacji pt. „Kontakty przyjaźni”. Ze względów regulaminowych film był pokazywany poza konkursem, wzbudził jednak duże zainteresowanie krytyków, prasy i widzów.

Pod koniec lat 70-tych związał się z Kolskim Klubem Fotograficznym „FAKT” im. prof. Tadeusza Cypriana. Był częstym animatorem przedsięwzięć artystycznych.

Na zawsze pozostanie w Naszej Pamięci.

*Dariusz Felich
Adam Wilk*

ISBN 978-83-979830-2-1

9 788397 983021 >